

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

Historiae Ecclesiasticae Pars Secvnda, Qva Continentvr Socratis Scolastici
Constantinopolitani lib. 7. Theodoriti Cyrensis episcopi lib. 5

Christopherson, John

[Köln], 1569

Quomodo primum impietatem supprime[n]s, eam postea patefecerit. Cap.
III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12704

THEODORITI
EPISCOPI CYRI ECCLE-
SIASTICAE HISTORIAE

Liber Tertius.

De Iuliani imperio.

CAP. I.

Constantinus quidem, quoniam à fide paterna de-
flexerat, tristitia & mœrore oppressus, abiit è vita. Iu-
lianus autem ex Europa traiciens in Asiã, certior de
morte Còstantini factus est: & p̄pterea fidèti animo, utpo-
te qui nullũ iã haberet aduersariũ, imperium capessit.

*Quòd à puero in pietate educatus, postea in impie-
tatem deuenit.*

CAP. II.

Iste Iulianus, cum adhuc tenera esset ætate, necdum ex
pueris excessisset, lac succit piæ sinceræque doctrinæ.

Quinetiã cum pubesceret, & ipsam attingeret adolescẽ-
tiã, eandẽ doctrinam tenuit. Nam veritus Constantiũ, qui
dum extimesceret tyrannidẽ, cognatos è medio sustulerat,
in lectorum numerum ascriptus est, & sacros libros in Ec-
clesiasticis conuentibus perlegit. Sacram item ædẽ Marty-
rum cõstruxit ille quidẽ, sed martyres eã non æqui boniq;
cõsuluerunt, propterea quòd præuiderant illũ à vero dei
cultu ad impietatẽ deflexurum. Nã fundamentis eius ad si-
militudinẽ inconstantis & leuis mentis Iuliani agitatis,
ædes prius, quàm consecraretur, disiecta corruit. Itaq; hic
primæ & secundæ ætatis Iuliani modus fuit.

*Quomodo primum impietatem suppresses, eam po-
stea patefecerit.*

CAP. III.

Postea verò quàm Constantius venit in Occidentem,
quo bellum aduersus Magnentium gerendum eum
pertraxerat, & Gallum Cæsarem Orientis renuntiauit,
qui & vir pius fuit, & ad extremum vitæ diem pietatem
excolere non destitit, Iulianus metum, qui ei perutilis &
necessarius fuerat, eiecit ex animo, & iam armare se auda-
cia, &

cia & contra quam debuerat imperii cupiditate exardescere coepit. Proinde perlustrare Græciam, conquirere vates & ariolos, sciscitaturus ab illis, votine compos futurus esset. Atque incidit fortè in hominem, qui hoc ei prædicere pollicitus sit: qui quidem deducto eo in fanum simulachrorum, & intra eius adyta collocato, fraudulentos dæmones inuocat. Quibus specie, qua solent, apparentibus, metus coegit Iulianum signo Crucis frontem suam signare. Dæmones igitur dominici trophæi conspicati figuram, & suæ ipsorum cladis recordati, confestim euanuerunt. Tum præstigiator, causa cur fugerent intellecta, Iulianum obiurgat: qui tum timorem, in quo erat, declarauit, & se virtutem Crucis vehementer admirari dixit. Nam dæmones, quoniam eius figuram ferre non poterant, aufugisse. Cui præstigiator, ne inquit, ainabo te, sic existimes. Siquidem non ob eam causam, quam tu affers, formidabant, sed tuum factum detestati, se ab oculis nostris remouerunt. Ita miser ab eo in fraudem impulsus, tum impiis initiatur mysteriis, tum peccatus eius scelere completur, & infelix propter imperij cupiditatem pietate omnino spoliatur. Attamen imperium nactus, diu suam occultat impietatem. Nam milites disciplina veræ pietatis imbutos præter cæteros extimuit. Siquidem primum nunquam satis laudatus ille Constantinus & eorum animos vetere liberauerat errore, & doctrina veritatis accurate erudierat: deinde eius filii disciplinam, quam pater in eorum animis inseuerat, multò magis confirmabant. Etenim tametsi Constantius quorundam suasu in fraudè inductus, verbum *ἁμοούσιον* nō approbavit, tamen ipsam rem, quæ verbo significabatur, sincere & ex animo confessus est. Quippe ingenuum filium, ante secula à patre genitum, deum verbum nominavit, eosque honore penitus abdicauit ecclesiastico, qui auderent eum creaturam nuncupare: cultumque simulachrorum prorsus vetuit. Aliã præterea rem ab eo gestam digna sane prædicatione cōmemorabo, ex qua vna eius erga pietatem studium satis cognosci poterit. In bello nanque contra Magnentium suscepto, toto suo exercitu coacto in vnum, omnes cohortatus, vt diuina percipiât mysteria: quippe exitū vitæ tū alias semper,

THEODOR. HISTOR.

tum in bello potissimum incertum esse, præsertim cum in eo infinita tela, iacula, hastæ vtrinq; mittantur: quin etiã intententur gladii, sicæ, & alia instrumenta bellica, quibus violenta infertur mors. Proinde oportere singulos stolam illam preciosam induere, quæ in illa altera vita nobis omnibus cum primis necessaria est. Quòd si quisquam eam vestè accipere recuset, eū inde iã domū abire iubet. Nā se nolle cū hominibus mysteriis minimè initiatis bellum gerere.

De Episcoporum reditu. CAP. IIII.

Iulianus autem, quoniam has res pro certo cognoscebat, idcirco impietate, quam cõtinebat animo, neuti q̄ patefecit: sed quo omniū sibi conciliaret benevolentia, episcopos à Constantio ecclesiis eiectos, & ad vltimas orbis terras relegatos, ad suas ecclesias redire iussit. Itaq; hoc edito promulgato, Antiochiam diuinus reuertit Meletius: Athanasius multorum sermone celebratus Alexandriam rediit. Eusebius item & Hilarius episcopi Italiae, & Lucifer Sardiniae insulae pastor, qui in Thebaide Aegypto finitima (illò enim Constantius eos relegauerat) vitam degerant, domum reuenere. Isti duo cum aliis nonnullis eiusdem doctrinae fautoribus in vnum coacti, dixere ecclesias ad concordiam reducendas esse. Nam cõtstabat non solum aduersariae doctrinae patronos eas oppugnare, sed ipsas mutua inter se dissensione distrahi. Etenim Antiochia, corpus ecclesiae, quod sanam sectabatur doctrinam, in duas partes dirempta fuit: quandoquidẽ omnes, qui propter excellentissimum virum, Eustathium, ab aliis se separauerat, seorsum perpetuò conuētus agebāt: qui autẽ stabant à Meletio illo admirabili, hi à factione Ariana segregati, in Palæa (sic enim locus dicebatur) sacrosancta mysteria celebrabāt. Et tamẽ tum horū tum illorū vna erat eademq; fidei cõfessio. Nam cœtus vterq; doctrinam fidei in concilio Nicæno editam propugnauit: solaq; contentione de alia re suscepta, & amore quo suos complectebantur antistites, dissenserunt. Neq; alterius mors discordiã dirimere poterat. Siquidẽ ante electionem Meletii, mortuo iam Eustathio, cū vere pietatis fautores post Meletii exilium, & ordinationem Euzoii se ab impiorum communione sciũxissent, separatimq;

con-